

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 66/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej Mgr. Patrikom Tulinským, LL. M., usadeným euroadvokátom, Štúrova 27, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Trebišov sp. zn. OT/36/2024 zo 4. apríla 2024 a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Tos/39/2024 z 30. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 4 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. a) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenia zrušil, priznal jej finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Trestným rozkazom okresného súdu sp. zn. OT/36/2024 z 22. marca 2024 (ďalej len „trestný rozkaz“) bola sťažovateľka uznaná vinnou z prečinu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v trestnom rozkaze. Za to jej bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, na ktorého výkon bola zaradená do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, ako aj trest prepadnutia vecí špecifikovaných v trestnom rozkaze. Proti trestnému rozkazu podala sťažovateľka prostredníctvom svojho obhajcu odpor, ktorý bol napadnutým uznesením okresného súdu odmietnutý podľa § 355 ods. 5 Trestného poriadku ako podaný neoprávnenou osobou z dôvodu, že sťažovateľka sa práva podať odpor vzdala, a to aj za iné

oprávnené osoby. Proti uzneseniu okresného súdu uplatnila sťažovateľka sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením krajského súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

III.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa názoru sťažovateľky odpor, ktorý podala, nemal byť odmietnutý ako podaný neoprávnenou osobou, pretože sa práva podať odpor výslovne a platne nevzdala, a to ani za ďalšie oprávnené osoby. Vzdanie sa práva podať odpor uvedené v zápisnici o výsluchu sťažovateľky pred okresným súdom nezodpovedá jej skutočnej vôli. Sťažovateľka nerozumie slovenskému jazyku a v konaní pred okresným súdom nebola poučená o právach podľa § 28 ods. 4 Trestného poriadku. Okresný súd nezabezpečil preklad trestného rozkazu do sťažovateľkinej materčiny a sťažovateľka sa platne nevzdala ani tohto práva, pretože uvedený údaj nevyplýva zo zápisnice o výsluchu z 21. marca 2024 (ako tvrdí krajský súd). Sťažovateľka sa vzdala len práva na preklad zápisnice o predmetnom výsluchu, a nie práva na preklad ďalších písomností. Preklad trestného rozkazu nebol sťažovateľke na jej žiadosť zabezpečený ani následne. Trestný rozkaz vrátane poučenia o možnosti podať proti nemu odpor nebol sťažovateľke v konaní pred okresným súdom ani pretlmočený. Krajský súd prakticky len zopakoval argumentáciu okresného súdu a ignoroval námietky, ktoré sťažovateľka uplatnila v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Rozsah ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, je v rovine referenčných ustanovení tvorený čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 4 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. a) a c) dohovoru. Námietku porušenia čl. 6 ods. 3 písm. b) a e) dohovoru tak ústavný súd vo vzťahu k formulovanému petitu ústavnej sťažnosti vyhodnotil v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou len ako súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľky (m. m. napr. III. ÚS 394/2023). Pre úplnosť ústavný súd podotýka, že všetky sťažovateľkou namietané nedostatky pri rešpektovaní jej základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru je možné zaradiť pod referenčné normy zhmotnené v petite ústavnej sťažnosti. To bolo dôvodom, pre ktorý ústavný súd sťažovateľku nevyzýval na doplnenie petitu ústavnej sťažnosti o referenčné kritériá, ktoré uviedla výlučne v rámci dôvodových línií ústavnej sťažnosti.

IV.1. K uzneseniu okresného súdu:

6. Podľa princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto uvádza, že nemá právomoc preskúmať uznesenie okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe sťažnosti krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľky (m. m. napr. III. ÚS 357/2024). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.2. K uzneseniu krajského súdu:

7. Podstata ústavnej sťažnosti tkvie vo viacerých úzko súvisiacich argumentačných líniách. Sťažovateľka vyjadruje nespokojnosť s odmietnutím odporu uplatneného proti uzneseniu okresného súdu ako podaného neoprávnenou osobou, pretože práva podať odpor sa korektne nevzdala. Pritom predostiera aj tvrdenie o nedostatkoch v poučení o korešpondujúcich procesných právach. Súčasne formuluje tvrdenie o nepretlmočení a nepreložení trestného rozkazu do ukrajinského jazyka, ktorému rozumie, a to v čase pred podaním odporu, ako aj následne.

8. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd (v danom prípade krajský súd, pozn.) vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. napr. II. ÚS 570/2021).

9. Odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vydané v inštančnom postupe súdneho konania nemožno posudzovať izolovane, pretože tieto konania tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov vydaných v priebehu súdneho konania (m. m. napr. III. ÚS 435/2023). Vzhľadom na uvedené argumentačné línie a obsahovú spätosť (spojitosť) napadnutých uznesení pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu vo vzájomnej integrite a v organickej celistvosti.

10. V reakcii na námietku o ústavno-právne nekorektnom odmietnutí podaného odporu okresným súdom ústavný súd upriamuje primárnu pozornosť na stranu 1 napadnutého uznesenia okresného súdu. Odtiaľ vyplýva, že sťažovateľka bola pred sudcom vypočutá v prítomnosti riadne pribratého tlmočníka. Následne vydaný trestný rozkaz bol doručený stranám a sťažovateľke bol jeho obsah vrátane práva podať odpor primerane vysvetlený (v prítomnosti tlmočníka, pozn.). Sťažovateľka výslovne uviedla, že sa práva podať odpor vzdáva, a to aj za iné oprávnené osoby, pričom uložený

trest prijíma. Tieto skutočnosti sú objektivizované v zápisnici o výsluchu sťažovateľky. Obsahovo obdobné a konkretizujúce závery vyplývajú aj zo strany 3 a 4 napadnutého uznesenia krajského súdu, kde je uvedené, že do konania bol procesne predpísaným spôsobom na účel prekladu z ukrajinského jazyka do slovenského jazyka a opačne pribratý tlmočník Mgr. Viktor Bandurčín. Tlmočník bol riadne poučený, zložil sľub a trestné konanie so sťažovateľkou prebiehalo v jeho prítomnosti.

11. Pre ústavný súd je nadväzne podstatné, že sťažovateľka nespochybňuje, že sa práva podať odpor proti trestnému rozkazu vzdala, ale uvádza, že toto vyhlásenie nezodpovedalo jej skutočnej vôli. Ústavný súd však opakovane zvyrazňuje, že trestné konanie prebiehalo v prítomnosti riadne pribratého tlmočníka do jazyka, ktorému sťažovateľka rozumie. Sťažovateľka neuvádza nijaké okolnosti, ktoré by mali nasvedčovať dôvodnosti jej tvrdenia o tom, že vzdanie sa práva podať odpor nebolo vyjadrením jej vôle. Ak by ústavný súd dal za pravdu tejto sťažnostnej námietke, tak by z hľadiska dôsledkov aproboval prístup, podľa ktorého každý, kto sa vzdá určitého procesného práva, môže tento úkon a aj jeho dôsledky dodatočne spochybníť bližšie nešpecifikovaným poukazom na rozpor svojej skutočnej vôle s jej formálnym prejavom. Tejto dôvodovej línii ústavnej sťažnosti preto bez relevantných dôkazov nemožno priznať procesný úspech. Závery všeobecných súdov o potrebe odmietnutia odporu z dôvodu, že sťažovateľka sa práva odporovať trestnému rozkazu predtým korektne vzdala, a to aj za iné oprávnené osoby, nie sú také, ktoré bolo možné hodnotiť ako nedostatočné a vyžadujúce kasačný zásah ústavného súdu.

12. Ak ide o námietku súvisiacu s nepreložením a nepretlmočením trestného rozkazu do ukrajinského jazyka, ústavný súd primárne poukazuje na závery uvedené na strane 4 a 5 napadnutého uznesenia krajského súdu. Sťažovateľka bola na výsluchu 21. marca 2024 poučená o práve na preklad písomností uvedených v § 28 ods. 4 Trestného poriadku, ako aj o práve vzdať sa práva na preklad a dôsledkoch tohto vzdania. Tieto závery vyplývajú zo zápisnice o avizovanom výsluchu. Niet pritom sporu o tom, že medzi písomnosťami uvedenými v § 28 ods. 4 Trestného poriadku je objektivizovaný aj trestný rozkaz. Sťažovateľka následne (v prítomnosti tlmočníka, pozn.) výslovne uviedla, že o preklad týchto písomností nežiada, tohto práva sa výslovne vzdáva, rozumie následkom takého vzdania a že jej postačuje tlmočenie. Nie je preto dôvodná námietka, že sťažovateľka nebola v trestnom konaní poučená o svojich právach podľa § 28 ods. 4 Trestného poriadku. Ústavný súd nespochybňuje záver krajského súdu, že v zápisnici o výsluchu sťažovateľky z 21. marca 2024 mohol byť uvedený formálne nesprávny poukaz na preklad písomnosti (v jednotnom čísle, pozn.), a nie písomností (v množnom čísle, pozn.), podotýka však, že sťažovateľka bola o svojom práve poučená z materiálneho hľadiska v šírke všetkých rozhodnutí uvedených v § 28 ods. 4 Trestného poriadku.

13. Ak sťažovateľka tvrdí, že preklad trestného rozkazu do ukrajinského jazyka jej nebol zo strany okresného súdu zabezpečený ani následne, ústavný súd podotýka, že takéto konanie malo v danej procesnej situácii ústavno-právnu oporu, pretože sťažovateľka sa práva na preklad trestného rozkazu platným spôsobom vzdala. O tejto skutočnosti bola sťažovateľka informovaná vecne odôvodneným listom sp. zn. OT/36/2024 zo 16. apríla 2024, kde okresný súd uviedol, že dané trestné konanie je právoplatne skončené a sťažovateľka si môže vyhotoviť preklad písomností obsiahnutých v trestnom spise na vlastné náklady.

14. Pokiaľ ide o námietku nepretlmočenia trestného rozkazu v konaní pred okresným súdom, ústavný súd bez potreby ďalšieho opakovania opätovne poukazuje na závery uvedené v bodoch 10 a 11 dôvodov tohto uznesenia. Odtiaľ vyplýva, že konania na okresnom súde sa zúčastnil riadne pribratý tlmočník, ktorý sťažovateľke tlmočil obsah trestného rozkazu do jej materčiny. Neuniklo pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľka predostiera tvrdenie o nedostatku v tlmočení, ale nenavrhuje nijaké konkrétne skutočnosti, ktoré by mali svedčiť na podporu tejto argumentácie. Nemožno tak dôvodne ustáliť záver, že sťažovateľka nerozumela konaniu, ktoré sa proti nej viedlo, a preto sa nemohla náležitým spôsobom obhajovať. Tejto sťažnostnej námietke preto nie je možné priznať pozitívnu ústavno-právnu dôvodnosť.

15. Ústavný súd sumarizačne dodáva, že niet relevantného dôvodu na odklon od právneho názoru krajského súdu, podľa ktorého sa okresný súd dostatočne a presvedčivo vyrovnal s okolnosťami relevantnými pre rozhodnutie, a preto je jeho rozhodnutie potrebné považovať za korektné. Všeobecné súdnictvo poskytlo sťažovateľke primerané a konkrétne odpovede na to, prečo bolo potrebné jej odpor, ktorý podala prostredníctvom svojho obhajcu, odmietnuť z dôvodu uvedeného v § 355 ods. 5 Trestného poriadku ako podaný neoprávnenou osobou potom, keď sa odporového práva v uvedenom rozsahu vzdala. V obdobnom duchu sťažovateľka získala náležité odpovede aj na argumenty súvisiace s nedoručením prekladu trestného rozkazu, a to pred uplatnením odporu a aj neskôr, na základe dodatočnej žiadosti. Napokon nemožno dôvodne ustáliť ani záver, že sťažovateľke nebolo v konaní pred okresným súdom zabezpečené tlmočenie.

16. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, ak namietaným rozhodnutím orgánu štátu (v danom prípade uznesením krajského súdu, pozn.) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre deficit relevantnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). Ústavný súd uvádza, že so zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení chýba ústavne relevantná súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a jednotlivými dôvodmi ústavnej sťažnosti recipovanými do bodu 3 dôvodov tohto uznesenia. Preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že uznesenie krajského súdu nesignalizuje možnosť porušenia sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, z čoho rezultuje, že dôvodnosť tejto časti ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Ústavná sťažnosť preto musela byť v rozsahu smerujúcom proti uzneseniu krajského súdu odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi zhmotnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu